

Status for Nasjonalt senter for e-helseforskning

Saksnummer	4-2021
Avsender	Senterleder
Møtedato	03.02.2021

Bakgrunn for saken

Mange av styringsgruppens medlemmer er nye i 2021, og senterets ledelse vil derfor gi en overordnet oversikt over status og aktivitet for senteret. Senterleder og medlemmene av senterets ledergruppe vil presentere hele senteret og dets aktiviteter slik at styringsgruppen vil ha en helhetlig oversikt over senteret.

På møtetidspunktet er ikke de administrative prosessene for 2020 ferdigstilt, og styringsgruppen vil derfor få detaljert informasjon gjennom virksomhetsrapporter, budsjett, indikatorer og prosjektstatus i senere møter i 2021.

Senteret skal i løpet av 2021 evalueres av Helse- og omsorgsdepartementet. Som bakgrunnsinformasjon er plan for evalueringen vedlagt, sammen med strategi og handlingsplan. For øvrig vises til senterets nettsider <https://ehealthresearch.no> for mer informasjon.

Forslag til vedtak

Styringsgruppen tar saken til orientering

Vedlegg

1. Strategisk retning for Nasjonalt senter for e-helseforskning, oktober 2019
2. Handlingsplan 2020-2022
3. Plan for evaluering av Helse- og omsorgsdepartementet

Strategisk retning

Nasjonalt senter for e-helseforskning

Oktober 2019

Samfunnsoppdrag

Nasjonalt senter for e-helseforskning sitt samfunnsoppdrag er å samle, produsere, og formidle kunnskap som skal bidra til en kunnskapsbasert utvikling på e-helsefeltet nasjonalt og internasjonalt.

Senteret bidrar med kunnskap som understøtter det nasjonale målbildet beskrevet i Meld. St. 9 (2012-2013) «Én innbygger – én journal» og relevante nasjonale strategier og satsinger på e-helsefeltet.

Mål

Nasjonalt senter for e-helseforskning skal være en nasjonalt ledende og internasjonalt anerkjent forskningsinstitusjon innen senterets satsingsområder. Senteret skal produsere forskning av høy kvalitet i samarbeid med andre fagmiljø, formidle relevant e-helseforskning til interessenter og levere forskningsbasert aktuell kunnskap til nasjonale myndigheter.

Senteret skal være anerkjent for sin forskning, og gjennom høy legitimitet i sektoren ta en samlende rolle ovenfor relevante forskningsmiljø, særlig nasjonalt.

Bakgrunn

Nasjonalt senter for e-helseforskning har et nasjonalt mandat og er en kunnskapsaktør som skal være til nytte for hele helse- og omsorgssektoren. Senterets visjon er *Kunnskap for bedre helsetjenester*.

Nasjonalt senter for e-helseforskning er en uavhengig forskningsinstitusjon i betydningen av at de prosjekter som gjennomføres og resultater som formidles skal være basert på anerkjente vitenskapelige metoder og størst mulig grad av objektiv og veldokumentert kunnskap. Det er avgjørende at sektoren og samfunnet har tillit til de funn og resultater som senteret frembringer.

Senteret skal være åpen i sin tilnærming når det gjelder samarbeid med andre, tilstrebe åpenhet i forskning og aktivt bidra til åpenhet blant forskningsmiljøene. Senteret skal

samarbeide bredt, og bidra til samarbeid mellom andre parter på feltet. Senteret skal ivareta forskningens og egen integritet gjennom å følge forskningsetiske prinsipper, ivareta senterets uavhengighet og ha høy kvalitet i sine leveranser. Senterets verdier er *åpenhet, samarbeid og integritet*.

Nasjonalt senter for e-helseforskning skal karakteriseres ved:

- En sterk **faglighet** der alle senterets leveranser holder høy faglig og vitenskapelig kvalitet. Kvalitet i forskning måles gjennom tilslag på forskningssøknader og publikasjoner på høyt nivå. Høy kvalitet styrker senterets faglige legitimitet. E-helseforskning skal være et internasjonalt anerkjent forskningssenter.
- Et utstrakt **samarbeid** med sentrale aktører nasjonalt og internasjonalt. E-helseforskning skal bygge strategiske nettverk for å understøtte nasjonale mål og for å sikre at man er i stand til å levere den kunnskap som kreves. Senteret skal ikke alene ha all kunnskap eller kompetanse, men sammen med andre dekke de aktuelle kunnskapsbehovene gjennom samarbeid, tilrettelegging for samarbeid, og gjennom å formidle egen og andres kunnskap.
- **Leveringsdyktighet**. Det er viktig at senteret leverer resultater som blir oppfattet som relevant og nyttig for sine interessenter, enten det er sentrale myndigheter, finansierer av forskning eller andre. I noen tilfeller vil leveranser være tidskritiske på grunn av utenforstående faktorer, og senteret må levere innen påkrevde frister til akseptabel kvalitet.
- Et positivt **omdømme** i sektoren. Faglighet, leveringsdyktighet, samarbeid og formidling er sentrale elementer for å skape et godt omdømme.

På nasjonalt nivå er stortingsmeldingen «Én innbygger – én journal» retningsgivende for utviklingen på e-helsefeltet. Senteret skal følge med på og forholde seg til de til enhver tid nasjonale politiske føringer som er relevant for e-helse. Senteret har hele helse- og omsorgstjenesten som sitt arbeidsfelt, inkludert kommunene og kommunenes helsetjenester.

Definisjon

Nasjonalt senter for e-helseforskning forholder seg til Direktoratet for e-helses definisjon av e-helse¹:

E-helse defineres som bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) for å forbedre effektivitet, kvalitet og sikkerhet i helse- og omsorgssektoren.

¹ <https://ehelse.no/e-helse>

Kjerneoppgaver

Nasjonalt senter for e-helseforskning sine hovedoppgaver er å frembringe kunnskap ved å gjennomføre forskningsprosjekt, oppsummere og analysere tidligere forskning og eksisterende kunnskap. Forskningen skal være uavhengig, etterprøvable og kritisk i tråd med god forskningstradisjon.

- Senteret gjennomfører *nasjonale prosjekter*, som er en portefølje av prosjekter i samarbeid med nasjonale aktører basert på sektorens behov for kunnskap, særlig gjennom oppsummeringer av eksisterende forskning og kunnskap. Senterets rammefinansiering prioriteres til denne aktiviteten.
- I tillegg har senteret en *egeninitiert* portefølje av forskningsprosjekter som igangsettes i regi av senteret, eller av andre med senteret som samarbeidspartner. Denne porteføljen finansieres gjennom eksterne finansiører, eksempelvis EU, Norges forskningsråd, regionale forskningsfond, og helseregionale forskningsmidler. Prosjektene skal være innenfor de strategiske områdene for senteret, og understøtte det nasjonale oppdraget. Det vises i denne sammenhengen også til senterets finansieringsstrategi.
- All aktivitet ved senteret skal kommuniseres utad og formidles til de relevante interessenter og allmenheten for øvrig på en best mulig og mest effektiv måte.

Forskningen skal benytte vitenskapelige metoder for å frambringe kunnskap, og med dette sikre faglig godt forankrede resultater.

Senteret skal som en naturlig del av sin virksomhet lage kunnskapsoppsummeringer, både som en del av oppstart av egne prosjekter, og som bakgrunnskunnskap for nasjonale initiativer.

Forskningsprosjekter skal i størst mulig grad ha brukerinvolvering, og tillegge dette sentral vekt under planlegging, gjennomføring og ved formidling av resultat. Med brukere menes pasienter og pårørende, og brukere av IT-systemer som helsearbeidere og andre faggrupper i sektoren.

Forskningen som utføres ved senteret skal ha høy kvalitet. Publisering i fagfelleurderte tidsskrifter og konferanser bidrar til kvalitet i leveranser og gir senteret faglig legitimitet. Forskningskvalitet skal over tid gjenspeiles i høyt antall publikasjoner på nivå 2 i det norske forskningsinformasjonssystemet, eller enkeltpublikasjoner med høy siteringsrate. Publisering i Open Access-kanaler av høy kvalitet skal prioriteres. Medarbeidere skal ha fokus på etisk framturen i alle sammenhenger.

Senteret må sette av ressurser til strategiske tiltak og prosjektakkvisisjon; det vil si nettverksarbeid, idégenerering og søknadsskriving. Søknadsskriving må profesjonaliseres for å sikre den tilslagsraten som må til for å sikre senterets inntekter.

Senteret gjennomfører i noen sammenhenger drive oppdragsforskning, i hovedsak for det offentlige, og må da forholde seg til etiske regler for framturen i oppdragsforskning. I følge de Nasjonale forskningssetiske komiteene, har oppdragsgivere for forskning rett til å fastsette rammene for forskningsoppdrag og styre eller påvirke tema og problemstillinger, men ikke metodevalg, resultater eller konklusjoner som forskere trekker på grunnlag av resultatene. En forsker eller en forskningsinstitusjon formidler ikke bare sine resultater, men forvalter også hele forskersamfunnets troverdighet som kilde til kunnskap. Både forskerne og forskningsinstitusjonene har rett og plikt til å påpeke usikkerhet og begrensninger i forskningen, for eksempel når resultatene skal brukes til planlagte politiske beslutninger.

Kommunikasjon

Nasjonalt senter for e-helseforskning kommuniserer med andre virksomheter, myndigheter, grupper og enkeltpersoner. God dialog er en forutsetning for et godt forhold mellom senteret og samarbeidspartnerne. Senterets legitimitet og omdømme er avhengig av at det er samsvar mellom de forventninger interessentene har til oss og kvalitet på resultatene vi leverer. Som en offentlig forskningsinstitusjon innen e-helse har senteret en plikt til å være aktiv på kunnskaps- og forskningsformidling.

Senterets kommunikasjon utad er sentral for å bidra til at senteret når sine mål. Målet med kommunikasjonen er å formidle og tilgjengeliggjøre forskningsbasert kunnskap om e-helse til senterets målgrupper og bidra til forståelse for e-helse og en kunnskapsbasert offentlig debatt.

Senterets må ha tillit hos sine målgrupper og interessenter. Åpenhet og tilgjengelighet er viktige nøkkelord og vi ønsker at vår kunnskap skal tas i bruk. Kunnskapen skal formidles på både nasjonale og internasjonale arenaer og den nasjonale rollen skal komme tydelig frem i kommunikasjonen.

Kompetanse

Nasjonalt senter for e-helseforskning er et tverrfaglig senter. E-helse er et felt som drives av politiske beslutninger, teknologisk utvikling, helsefaglig utvikling og innbyggernes forventninger og prioriteringer. For å frembringe beslutningsrelevant kunnskap på feltet er en tverrfaglig tilnærming nødvendig. Senteret skal ta vare på og videreutvikle tverrfagligheten for å kunne gjennomføre prosjekter med et bredt spekter av vitenskapelige tilnærminger og forskningsmetoder. Senteret skal fortsette å bygge

kompetanse på ulike forskningsmetoder gjennom tett samarbeid med andre institusjoner både nasjonalt og internasjonalt.

Kompetanse på følge- og implementeringsforskning er sentralt for senterets oppdrag, og skal være en del av alle de tematiske satsingsområdene.

Følgforskning innebærer å gjennomføre evalueringer eller analyser av pågående tiltak og programmer hvor tiltakene eller prosessene følges over tid. Følgforskning krever en bredde av fagkompetanse, eksempelvis innen samfunnsvitenskap, helsefag og teknologi, der ulike perspektiver gir bred innsikt. Senteret skal ha følgeforskningsaktivitet opp mot nasjonale satsinger innen e-helse og velferdsteknologi. Sentralt i denne forskningen ligger evalueringer av bruk og analyser av effekter av tiltak på kort og lang sikt.

E-helse er et felt som karakteriseres av en rask teknologisk utvikling, og som en kunnskapsprodusent og -forvalter i e-helse må senteret ha høy kompetanse på de viktigste driverne og trendene innen feltet, heri også teknologi. Teknologisk kompetanse framskaffes som andre disipliner ved utøvelse, og det vil derfor i mange forskningsprosjekter være nødvendig å sette sammen eller utvikle deler av løsninger i mindre skala, for å understøtte tjenesteinnovasjon og bidra til organisasjonsutvikling. Målet med slik utvikling skal være å generere ny kunnskap.

Forskning kan lede ut i innovasjonsløp og kommersialiseringsprosesser, men disse prosessene skal ivaretas av andre aktører. Senteret skal ikke drive kommersialiseringsvirksomhet eller utvikle løsninger som konkurrerer i markedet.

Samarbeid

Senteret kan ikke løse utfordringene i sektoren alene, og trenger et bredt nettverk av samarbeidspartnere for å løse sitt oppdrag. Senteret skal samarbeide med andre aktører i sektoren, inkludert tjenestetilbydere, akademia, forvaltning, og næringsliv. Samarbeid skal være til gjensidig nytte for begge parter, og ikke ha preg av kjøp av tjenester. Senterets samarbeidspartnere skal som helhet ha en nasjonal profil. Senterets ledelse og ansatte må sammen bidra til at senteret har gode samarbeidsrelasjoner og bygge nettverk for å oppnå dette. Et godt renommé bygges gjennom gode samarbeidsrelasjoner, og det er alle ansattes oppgave å forvalte dette klokt.

Senteret skal ha aktivt samarbeid med *akademiske institusjoner* med tanke på kunnskapsutveksling, studentoppgaver, og akademisk samarbeid i form av felles veiledning av studenter på master- og PhD-nivå samt felles prosjekter og publikasjoner.

Tjenestetilbydere vil danne grunnlag for empiri og datatilfangst samt kunne etablere brukerdrevne prosjekter og tilgang til pasient- og brukererfaringer.

Forvaltningen, herunder både Direktoratet for e-helse, Helsedirektoratet og andre forvaltningsorgan, skal være med og sikre nasjonal relevans for senterets aktivitet og påpeke viktige kunnskapsbehov for den nasjonale utviklingen.

Andre offentlige enheter, heri særlig i *kommunesektoren* vil det være viktig å være i samarbeid med, og bygge gode nettverk. Kunnskapsbehovene på e-helsefeltet regnes som store i kommunesektoren.

Næringslivet er en viktig del av løsningen for fremtidens (e-)helsetjenester, og senteret må samarbeide med næringslivsaktører når det er naturlig for å framskaffe kunnskap, eller nødvendig for å sikre relevans og belyse sentrale problemstillinger i forskningsprosjekter.

Brukere representert ved bruker- og pårørendeorganisasjoner vil være viktige samarbeidspartnere for å sikre brukerinvolvering og at brukerperspektivet ivaretas i prosjektene.

Organisasjon og utvikling

Senteret skal være en attraktiv og profesjonell arbeidsgiver som legger til rette for at ansatte kan utvikle sin kompetanse gjennom hele karriereløpet. Vi fremmer en kultur hvor vi etterlever våre verdier, og ansatte på senteret deler sin kompetanse med hverandre så vel som med samfunnet for øvrig.

Organiseringen av senterets aktiviteter er prosjektorientert. Gjennom prosjekter og søknader skapes verdigrunnlaget for senteret. Ansatte ved senteret deler sine erfaringer fra prosjekter og søknader for å bidra til utvikling, og at senteret i stadig større grad blir en lærende organisasjon. Ledelses- og styringsfunksjoner på senteret skal understøtte og muliggjøre kontinuerlig utvikling.

Senteret benytter delvis støttetjenester og infrastruktur ved vertsinstitusjonen UNN HF og delvis støttetjenester og infrastruktur i egen regi. Støttetjenester og infrastruktur på senteret skal til enhver tid utvikles for å understøtte senterets overordnede målsettinger. Det jobbes kontinuerlig med utvikling for å forbedre infrastruktur og tjenester og forenkle og effektivisere arbeidsprosesser. Sentralt i dette arbeidet er bruk av digitale verktøy.

Satsingsområder

Senteret har definert fire hovedsatsingsområder, som her beskrives overordnet. Områdene er reflektert i intern organisering og har et tett kobling mot strategiske områder i Nasjonal e-helsestrategi 2017-2022. Under hvert satsingsområde vil det utarbeides konkrete handlingsplaner.

Personlig e-helse

Personlig e-helse inkluderer forskning på systemer og tjenester som benytter teknologi for selvstendighet og egenmestring og som kan bidra til å gjøre innbyggeren mer engasjert og involvert i egen helse.

Målet er å fremskaffe kunnskap om teknologiens påvirkning til helsehjelp for eldre, til kronikere med stort oppfølgingsbehov, yngre brukere med funksjonsnedsettelse og innbyggere som søker helserelaterte atferdsendringer

Forskningsfokuset er hovedsakelig rettet mot velferdsteknologi, medisinsk avstandsoppfølging, m-helse, kroppsbårne sensorer, sosiale media, og hvilke muligheter dette gir innbyggerne og helsevesenet. Nasjonalt senter for e-helseforskning har over flere år arbeidet med m-helse-løsninger og forskningsplattformer som gir grunnlag for produksjon av kunnskap rundt befolkningens økende bruk av apper og kroppsbårne sensorer til helserelaterte formål.

Nye områder som vil ha forskningsfokus framover er bruk av roboter, mer data fra mer avanserte sensorer og intelligente hus.

Digitale helsetjenester

Området omfatter forskning på nasjonale digitale helsetjenester, herunder digitale tjenester til helsepersonell, digitale tjenester til innbyggere, og digitale tjenester for samhandling

Gjennom en flerfaglig tilnærming, nasjonalt og internasjonalt samarbeid, jobbes systematisk og metodisk for å skape ny kunnskap av høy vitenskapelig kvalitet med hensyn til; a) *Betingelser og kontekst* for utvikling, implementering og for å oppnå de ønskede effekter av de digitale helsetjenestene. b) *Bruken* av de nye tjenestene, hva som hemmer og fremmer denne, inklusiv hensiktsmessig organisering, samt c) *Konsekvenser og effekter* av tjenestene ved faktisk bruk.

Et særskilt fokus legges fremover på de nasjonale tjenestene for digitalisering av legemiddelområdet, samt tjenester som tilbys gjennom Helsenorge.no, som e-konsultasjon.

Helhetlige pasientforløp

Området fokuserer på digitale løsninger som fremmer helhetlige pasientforløp gjennom alle deler av helsetjenesten. Satsingsområdet studerer interoperabilitet på både teknisk, semantisk og organisatorisk nivå. Særlig prioritert er bruk av Elektronisk Pasientjournal (EPJ). De strukturelle forutsetningene for å oppnå helhetlige tjenester må forstås i konteksten som nye tjenester og løsninger oppstår i. Begrensninger og muligheter som

følger av kombinasjonen teknologi, organisasjon og ledelse er grunnlag for sentrale problemstillinger. Særlig pasientgruppen med flere kroniske sykdommer og langvarige behov har sterkt behov for helhetlige helse- og omsorgstjenester. Det trengs løsninger for å møte behovene deres på en proaktiv, planlagt og mer effektiv måte.

Andre viktige forskningsfokus er systematisering, strukturering og standardisering av journaldata og arbeidsprosesser som grunnlag for kvalitetsforbedringer, gjenbruk og deling av data, prosess- og klinisk beslutningsstøtte.

Helsedata og analyse

Nasjonalt senter for e-helseforskning skal bidra til et nasjonalt og internasjonalt løft av forskning og kunnskap om avanserte analysemetoder for kontinuerlig forbedring i en lærende helsetjeneste. Store datamengder og nye algoritmer kan bidra til effektivisering og kvalitetsheving i helsetjenesten, men mye av teknologien er umoden, og potensialet er i stor grad utforsket. *Health analytics* bruker avanserte metoder, teknikker og verktøy for å gi ny innsikt. Gode analyser og algoritmer forutsetter tilgang til relevant data av høy kvalitet og må utføres på en måte som ivaretar personvernet. Senteret skal ha intern ekspertise på feltet og samarbeide med andre viktige aktører gjennom forskningsprosjekter og skal bidra til kompetanseheving på feltet generelt i helsesektoren.

Rolle

Nasjonal rolle

Nasjonalt senter for e-helseforskning har en rolle som kunnskapsprodusent i det nasjonale helsesystemet.

Senteret skal bidra med forskning, analyser, og oppsummert kunnskap som bidrar til et godt kunnskapsgrunnlag for nasjonale prioriteringer og styring av e-helsetiltak, kvalitetsforbedringsarbeid i helsesektoren og helsetjenesteforskning. Helheten av forskningsaktivitet skal understøtte nasjonale føringer på e-helseområdet.

Finansiering

Senteret mottar årlig bevilgning over statsbudsjettet. Foruten bevilgninger skal senteret innhente konkurranseutsatte midler fra utlysninger, eksempelvis fra EU, Norges forskningsråd og regionene. I noen grad kan senteret påta seg finansierte oppdrag fra nasjonale myndigheter og private. For finansierte oppdrag legges anerkjente forskningsetiske prinsipper til grunn.

Kunnskapsforvalter

Nasjonalt senter for e-helseforskning skal forvalte e-helsekunnskap. Dette innebærer at senteret må ha både kompetanse og nettverk og et samarbeid med andre kunnskapsmiljøer. Senteret må ha oversikt over ny kunnskap på feltet og være den som gjør kunnskapen tilgjengelig.

En viktig del av rollen som kunnskapsforvalter er formidling. Senteret skal være et bindeledd mellom forskningsmiljøer og de som har nytte av kunnskapen.

Samarbeid og koordinering med andre aktører på e-helsefeltet bidrar til kunnskapsutveksling, identifisering av kunnskapsbehov og ny forskning, og sikrer brukerinvolvering.

Internasjonal rolle

Forskning er internasjonal i sin natur, og all forskning ved senteret skal ha et internasjonalt tilsnitt og relevans, synliggjort gjennom publisering i internasjonale tidsskrift og konferanser. Senteret skal ivareta og bygge internasjonale nettverk innen de strategiske områdene. Dette betyr også målrettet aktivitet for å identifisere og knytte viktige kontakter. Senteret skal være medlem av et utvalg strategisk viktige vitenskapelig fora og organisasjoner som understøtter senterets forskningsaktivitet internasjonalt.

Senteret er et WHO samarbeidssenter for digital helse og telemedisin. Samarbeidet skal ha karakter av gjensidig nytte, der prosjekter i samarbeid med WHO vil ha nytte for senterets nasjonale oppdrag samtidig som senteret kan dra nytte av WHOs kompetanse og nettverk i sitt oppdrag.

Interessenter

Nasjonalt senter for e-helseforskning sine interessenter er:

- Myndigheter og beslutningstakere.
- Forsknings- og kunnskapsmiljøer ved de norske universitetene og høyskolene samt i instituttsektoren.
- Internasjonale forskningsmiljøer og beslutningstakere.
- Pasienter og brukere av helse- og omsorgstjenester inkludert pårørende.
- Helsepersonell og andre brukere av IKT-systemer i helsesektoren.
- Tjenestetilbydere og andre utviklere av helse- og omsorgstjenester.
- Private leverandører av løsninger på e-helsefeltet.

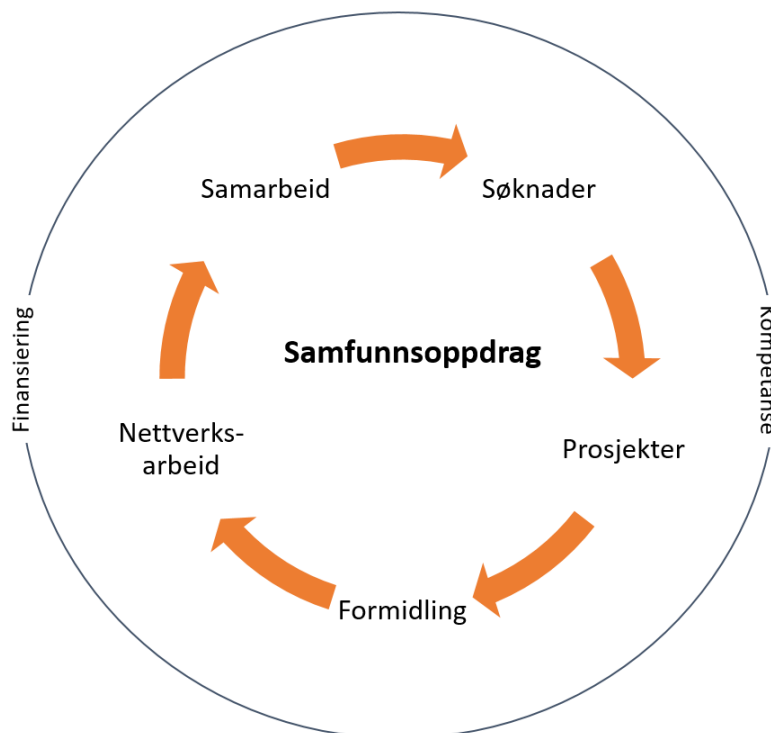
Handlingsplan Nasjonalt senter for e-helseforskning 2020 – 2022

Bakgrunn

Nasjonalt senter for e-helseforskning er et nasjonalt forsknings- og kunnskapscenter innen e-helse. Senteret har en nasjonal rolle, og skal være et nasjonalt ledende forskningscenter for e-helse. Senteret skal bidra til en kunnskapsbasert utvikling i e-helsefeltet.

Senterets handlingsplan skal understøtte senterets strategi.

For å nå sine mål må senteret ha kvalitet og relevans som førende prinsipper. Aktiviteten settes inn i sammenheng som et hjul som understøtter alle deler av aktiviteten.

Målene for hvert delområde er spesifisert som en del av handlingsplanen med tilhørende indikatorer og tiltak. Alle indikatorer skal være målbare, relevante og spesifikke.

Senterets samfunnsoppdrag og hovedmål

Samfunnsoppdraget senteret har fått er å samle, skape og formidle kunnskap som bidrar til en kunnskapsbasert utvikling av e-helsefeltet. Kunnskapen senteret frembringer er med på å støtte nasjonale satsinger

Hovedmålet til senteret er å oppnå nasjonal legitimitet innen e-helsefeltet og at senteret skal være en internasjonalt anerkjent forskningsinstitusjon. Vår forskning skal publiseres i internasjonale tidsskrifter og skal være av høy vitenskapelig kvalitet. Forskningen skal være relevant for den nasjonale utviklingen i e-helsefeltet.

Finansiering

Mål: Senteret skal ha en bærekraftig økonomi og økonomisk forutsigbarhet for å nå sine mål. Senteret finansieres gjennom rammefinansiering og innhenting av eksterne midler. Tiltakene innrettes mot å øke senterets eksterne inntekter gjennom perioden.

Tiltak:

- Senteret skal systematisk sette av ressurser til prosjektakkvisisasjon
- Senteret skal sette av ressurser til søknadskordinator som skal profesjonalisere søknadsprosesser generelt samt ha et særlig ansvar for EU finansiering.
- Senteret skal være aktive på å skaffe midler gjennom ulike finansieringskilder, inkludert oppdrag fra myndigheter, frivillige organisasjoner og lignende.
- Søknader må ha en balanse mellom å søke midler til ansatte i faste stillinger opp mot rekruttering av PhD-studenter og postdocer.
- Senteret skal søke ekstern finansiering også for de nasjonale prosjektene.
- Senteret skal arbeide for å adressere behovet for utlysninger innen feltet følge- og implementeringsforskning på e-helseområdet slik at forskningsprogrammene innrettes mer i tråd med senterets nasjonale føringer. Dette inkluderer både NFRs egne programmer, EU, midlene fra de regionale helseforetakene og eventuelt andre aktuelle arenaer.

Indikator Innen 2022 skal 50% av senterets totale finansiering komme fra eksterne inntekter

Nå-situasjon: 2019: 40%

Kompetanse

Mål: Senteret skal beholde, utvikle og rekruttere kompetanse. Kompetansebehovet må kontinuerlig evalueres sett opp mot senterets behov. Senteret må ha en balanse mellom forsker- og rådgiver kompetanse, junior- og senior kompetanse, og tverrfaglig kompetanse.

Tiltak:

- Senteret skal ha professorer i bistillinger som kan veilede og bidra til både forskning og søknader. Det skal tilstrebes både en geografisk og faglig balanse i denne gruppen.
- Senteret skal gjennom aktive handlinger stabilisere og bevare kompetanse. Tiltak avtales gjennom utviklingssamtaler med den enkelte.
- Ansatte skal ha en kompetanseutviklingsplan, og oppfordres til å utvikle sin kompetanse. Senteret skal legge til rette for kompetanseutvikling, herunder at seniorforskere får mulighet til å kvalifisere seg til professor ved et universitet.
- Senteret skal ha en systematisk oppdatert oversikt over kompetansebehovet.
- Senteret skal aktivt rekruttere masterstudenter fra relevante studier ved universiteter til å jobbe i prosjekter

Indikator 1: Minst 50% av senterets ansatte skal ha doktorgrad

Nå-situasjon 2019: 52% (41 av 79)

Indikator 2: Senteret skal til enhver tid ha minst ti professorer i hoved- eller bistilling ansatt.

Nå-situasjon 2019: 11 Professorer

Indikator 3: Senteret skal bevare balansen i årsverk for rådgiver- og forskerstillinger.

Nå-situasjon 2019: Rådgivere 34 % og Forskere 66%

Søknader

Mål: Søknader skal være av høy kvalitet for å oppnå høy tilslagsrate. Det er essensielt for prosjektaktiviteten og senterets inntekter.

Tiltak:

- Videreutvikle arbeidet med å identifisere relevante utlysninger, og spre informasjon om disse til ledere og ansatte.
- Sette av ressurser til profesjonalisering av søknadsprosesser.
- Påse at ansatte som søker midler bruker Norges forskningsråds kontaktpersoner aktivt i søknadsskriveprosesser
- Senteret skal holde oversikt over tilslagsrate og innsats for søknadsarbeid.

Indikator 1: Tilslagsprosenten på søknader skal økes gjennom perioden.

Nå-situasjon 2018: 11,5 %

Indikator 2: Det skal være en økning i antall søknader til EU og NFR sammenlignet med regionale fond.

Nå-situasjon 2018: Antall søknader hhv EU/NFR/Helse Nord: 9/15/15

Indikator 3: Det skal være en økning i tilslag på EU og NFR sammenlignet med regionale fond.

Nå-situasjon 2018: Tilslag hhv EU/NFR/Helse Nord (MNOK): 7,1/4,3/10,6

Prosjekter

Mål: Senterets aktivitet skal være organisert i prosjekter, finansiert enten gjennom ekstern finansiering, av egen rammebevilgning eller en kombinasjon. Alle prosjekter skal ses i sammenheng med senterets nasjonale rolle og samfunnsoppdrag. Senterets prosjekter skal dekke alle satsingsområdene for senteret.

Tiltak:

- Ha en profesjonell prosjektorganisasjon og ha jevnlig kompetanseheving for prosjektledere.
- Senteret skal vurdere søknad om Senter for fremdragende forskning ved neste utlysning.
- Senterets prosjekter skal evalueres med tanke på relevans, nytte og vitenskapelig kvalitet.
- Alle prosjekter skal vurderes mot kriteriene nasjonal relevans, senterets strategi, og kompetanse.

Formidling

Mål: Senterets kunnskap skal være nyttig og skal formidles til relevante interessenter. God synlighet i allmennheten bidrar til å bygge senterets nasjonale rolle.

Tiltak:

- Gjennomføre kurs i kronikkskriving for medarbeidere
- Legge til rette for at forskere på senteret i gjennomsnitt skal publisere minst to vitenskapelige artikler per år målt over treårs-perioder.
- Alle prosjekter skal ha en plan for populærvitenskapelig formidling.
- Alle prosjekter skal ha som ambisjon om å formidle både vitenskapelig og populærvitenskapelig.
- Senteret skal oppfylle kravene i Plan S om at all forskning skal publiseres åpent tilgjengelig.

Indikator 1: Det skal publiseres minst to vitenskapelige artikler per forsker per år målt over tre-års perioder.

Nå-situasjon 2016-2018: 1,4 artikler per forsker per år.

Indikator 2: Minst 20% av senterets publikasjoner skal være på nivå 2.

Nå-situasjon 2018: 30,8 %

Indikator 3: Senteret skal øke sin synlighet i media gjennom både redaksjonell omtale og i debattformat.

Nå-situasjon 2018: Forskning.no og lignende nettsted: 11; Medieomtale: 48; Kronikker: 1

Indikator 4: Innen 2022 skal alle publikasjoner oppfylle kravene i Plan S

Nå-situasjon 2018: 61% av godkjente NVI-publikasjoner er open access eller åpent deponert.

Nettverksarbeid

Mål: Senteret skal samarbeide bredt i sektoren og være et nav for e-helseforskning i Norge. For å oppnå dette må senteret drive aktivt og målrettet nettverksarbeid.

Tiltak:

- Senteret søker om å være koordinator for nasjonalt forskningsnettverk i e-helse.
- Det skal etableres nettverk innen relevante fagområder, f.eks. digital legemiddelhåndtering, velferdsteknologi, helseplattformen og kunstig intelligens.
- Senteret skal ha internasjonalt nettverk, og være med i internasjonale fagfora, arbeidsgrupper og i noen tilfeller drifte arbeidsgrupper.
- Senteret skal være synlig på relevante forskningskonferanser.
- Senteret skal arrangere eller være med å arrangere workshoper og konferanser.
- Senteret skal ha en tydelig deltakelse på EHIN.

Samarbeid

Mål: Senteret skal ha et aktivt samarbeid med aktører nasjonalt og internasjonalt. Det er nødvendig for å skrive gode søknader og lage gode prosjekter.

Indikator 1: Senteret skal øke antall samarbeidsavtaler med sentrale kunnskapsmiljøer i Norge.

Nå-situasjon 2019: 3 samarbeidsavtaler signert.

Indikator 2: Øke antall publikasjoner med medforfattere utenfor NSE.

Nå-situasjon 2018: Publikasjoner med medforfattere fra nasjonale/internasjonale institusjoner: 31(81,6%) / 15(39,5%)

EVALUERING AV NASJONALT SENTER FOR E-HELSEFORSKNING – GJENNOMFØRINGSSTRATEGI

Bakgrunn

Viser til sak i styringsgruppemøte for NSE oktober 2020 der Helse- og omsorgsdepartementet orienterte om at planleggingen av evalueringen av NSE er noe forsinket grunnet Covid-19. Det ble gjort avtale om at departementet kommer tilbake til styringsgruppen med nærmere beskrivelse av planene for evalueringen slik at styringsgruppen fikk mulighet til å gi sine innspill til denne.

Andre fase i evalueringen av nasjonalt senter for e-helseforskning

Ved etableringen av senteret ble det lagt til grunn at senteret skulle evalueres og det ble senere besluttet at denne evalueringen skulle gjennomføres i to faser, da det ville ta tid å omstille seg til en ny nasjonale rolle og nye oppgaver. Første fase av evalueringen ble gjennomført i 2018 og målet var å få et grunnlag for kursjustering både for senterets eiere/oppdragsgivere og for senterets interne organisering og faglige profil. Andre fase er nå under planlegging og vil ha som formål å vurdere om senteret har oppnådd den nødvendige omstillingen og kompetansebygging på prioriterte områder. Følgende kriterier er vurdert som relevante for evalueringen og vil innarbeides som del av et undersøkelsesdesign der både kvalitative intervjuer med nøkkelpersoner og ekspertbasert gjennomgang av faglig produksjon vil inngå:

- Mandat, rolle og organisering
- Styring og finansiering av senterets virksomhet
- Kvalitet og relevans på kunnskapsproduksjon

Departementet har notert seg (sak 16/2020) at styringsgruppen mener at:

- Det er viktig å vurdere forholdet mellom rammebevilgning og eksternfinansiert forskning, og om finansieringen av senteret bidrar til bærekraftig virksomhet.
- Det er viktig å vurdere senterets produksjon i lys av vedtatt strategi, samt føringene som ligger i nasjonale og internasjonale finansieringsordninger.
- Det er ønskelig at både medlemmer av den eksisterende styringsgruppen, og medlemmene i den kommende periode blir hørt i evalueringen.

Behov for å vurdere virkemiddelbruken på e-helseforskningsområdet i stort

Det investeres mye i digitaliseringstiltak innen helse- og omsorgssektoren og flere politiske satsinger er i gang. Det er behov for kunnskap om utviklingen for å ta gode beslutninger og få de gjennomført på en effektiv måte. Dette er bl.a. dokumentert av Direktoratet for e-helse i rapporten *Nasjonale kunnskapsbehov på e-helseområdet* fra 2017. Helse- og omsorgsdepartementet har i flere nasjonale strategier og stortingsmeldinger på IKT området gitt føringer om følgeforskning på nasjonale e-helsetiltak. Departementets foreløpige vurdering er at volumet på kunnskapsproduksjonen bør opp, og videre at det er behov for å stimulere til mer forskning på tiltak av nasjonal betydning. HOD er kjent med at NSE sin styringsgruppe i et brev til departementet adresserer et misforhold mellom kunnskapsbehov, NSE sin rolle og oppgaver og

finansiering av e-helseforskning (sak 30/2020). Styringsgruppen ber om at denne problemstillingen vurderes som ledd av evalueringen av NSE.

Helse- og omsorgsdepartementet anser dette som en viktig problemstilling, som etter vår vurdering går utover NSE sin rolle og virksomhet, og som omhandler e-helseforskning i stort. Departementet planlegger derfor å få gjennomført en beskrivelse av forskningsaktiviteten på e-helseområdet og en vurdering av virkemiddelbruk gitt det økende kunnskapsbehovet.

En slik områdebeskrivelse vil både ha en verdi i seg selv som underlag for departementets arbeid, og samtidig danne et viktig bakteppe for evalueringen av NSE der en kan vurdere senterets rolle og oppgaver i større sammenheng.

Spørsmål til styringsgruppen

Departementet ønsker med denne saken å be styringsgruppen om:

- innspill til behovet for en helhetlig vurdering av forskningsinnsatsen og virkemiddelbruken på e-helseområdet, herunder særlig avgrensninger og drivende problemstillinger.
- innspill til den planlagte evalueringen av senteret, herunder kriterier, gjennomføringsmetodikk, tidslinje

Videre prosess

Departementet vil i 2021 ha igangsatt evalueringsprosessen, og styringsgruppen vil holdes informert om arbeidet og få anledning til å kommentere på gjennomføringsplanen og bli involvert på egnet måte i selve evalueringen.